

20.460

Siernes, y Sabado à las 8 y $\frac{1}{2}$ y à las 4.

Foll. 20.460

CERTAMEN THEOLOGICVM
IN QVO

VNIUS ANNI LABORES

PUBLICAE EXPONVNTVR DISPVTATIONI

A D. THOMA ROVIRA, ET XIMENEZ,
IN ORIOLENSI COLLEGIO-SEMINARIO IMMACVLATAE
DEIPARAE ALVMNO TOGATO.

CVI PRAESES ADERIT

D. D. IOSEPHVS LLEDÓ, ET ANTON,
PRESBYTER, IN EODEM SEMINARIO PHILOSOPHIAE OLIM, MODO
SACRAE THEOLOGIAE PROFESSOR.

*Palaestra Oriol. Templum SS. VV. et MM.
Iustae, et Ruffinae*

DIE 16ta 17ta MENSIS *Maii* ANN. DOMINI
MDCCLXXXVI.

MVRCIÆ.

Apud VIDVAM Philippi Teruel: Via Lintearia.

CERTAMEN THEOLOGICVM

IN QVO

VNIUS ANNI LABORES

PUBLICAE EXPOSVITVR DISPVATIONI

A. D. THOMA ROVIRA, ET XIMINES

IN ORIOLENSI COLLEGIO-SEMINARIO IMMACVLTAE

DEIPARAE ALVINO TOGATO.

CVI PRAESES ADERIT

D. D. JOSEPHVS LLEDO, ET ANTON

PRESEYTER, IN EODEM SEMINARIO PHILOSOPHIAE OLM, MOBO

SACRAE THEOLOGIAE PROFESSOR.

Palastre Ortel. Templum 22. IV. et MM.

Iustae, et Rufinae

diebus mensis ANNO DOMINI

MDCCXXXVI.

M. R. C. E.

Apud VIDVAM Philippi Teruel: Vis Linteria.

Handwritten text, likely a signature or title, located at the bottom of the illustration. The text is mirrored and difficult to read due to fading and bleed-through from the reverse side of the page.

SPLENDIDISSIMO

CATHOLICAE FIDEI ATHLETAE,

CVIVS SCRIPTORVM CLYPEO

MILITANS ECCLESIA

HAERETICORVM TELA FELICITER ELIDIT,

THOMAE AQVINATI

THEOLOGICVM CERTAMEN

IN AETERNVM OFFICII, ET DEVOTIONIS PIGNVS

HOC CARMINE

D. O. C.

THOMAS ROVIRA, ET XIMENEZ.

*H*oc tibi certamen demisso pectore, Thoma,

Quod possum, voueo: suscipe fronte pia.

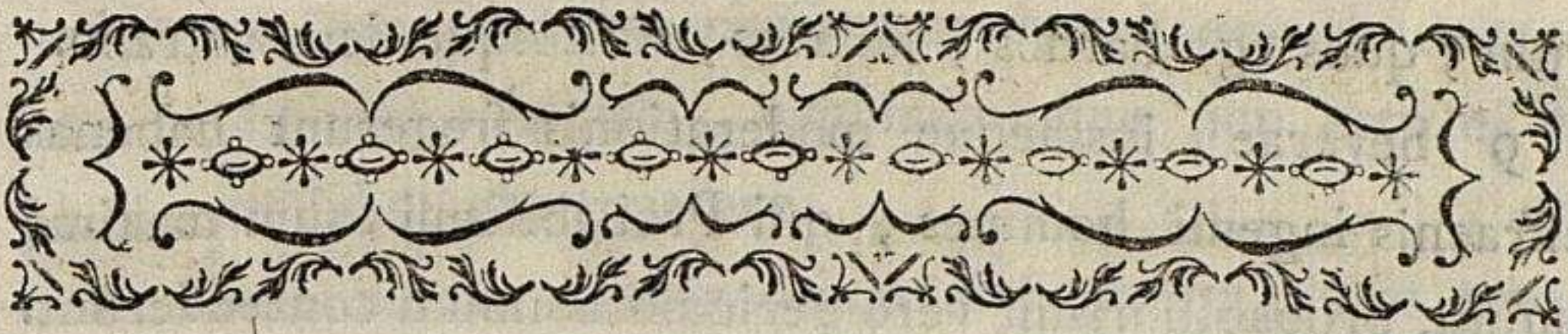
Te

Te faustè novi Patrem, doctumque Magistrum;

Te praebente iubar, teque docente scio,

Forsan si didici doctrinae exordia sanctae:

Discipulo ergo tuo protinus adfer opem.

CONSCIENTIA MORUM REGULA.

ECCLESIAE DOGMATA.

1 **U**nioris, et moderni alicuius opinio probabilis censenda non est, etiamsi ab Apostolica Sede tanquam improbabilem reiectam esse non constet.

2 Generatim dum probabilitate sive intrinseca, sive extrinseca, quamvis à probabilitatis finibus non exeatur, confisi aliquid agimus, non semper prudenter agimus.

3 Ab infidelitate non excusabitur infidelis non credens, si minus probabili ducatur opinione.

4 In Sacramentis conferendis, tutiore relictæ opinione, probabilem de Sacramenti valore amplecti non licet.

5 Iudicem posse iuxta minus probabilem opinionem ferre sententiam, probabile sane non est.

6 Pecuniam accipere neutiquam potest iudex pro ferenda in favorem unius prae alio sententia, quando litigantes aequè probabilibus pro se opinionibus instruuntur.

7 Opinionem licet sequi inter probabiles probabilissimam.

8 Ad Christianam perfectionem tendere aliquem non posse, nisi sequendo probabilissimum, laxi homines finxerunt,

A

runt,

II

runt, quos ego bardos, fallaces, stultosque demonstrabo.

9 Severae, iustaeque moderationis fregerunt habenas effraenis ingenii homines, qui Probabilismi usum maximè tutum, probabiliorismi verò periculosissimum contenderunt.

10 Genuini Probabilismi usum in laxitatem praecipitem ruere non posse, usumque probabiliorismi in rigorismum tendere debere, absurdum est asserere.

11 Eum meritò laudari oportet, qui ex praecepto probabiliorismum amplectitur, secus autem eum, qui ex consilio dumtaxat.

12 Ineptire illos prorsus video, qui impudenti ore Probabilismum Christo fuisse familiarem adstruere conantur.

SCHOLAE PLACITA.

1 **A**ptissimè à Theologis definitur conscientia: *Practicae rationis dictamen ex generalibus sinderesis principiis concludens, quid in particulari amplectendum ut bonum, fugiendumve ut malum.* Nonnullas patitur divisiones, quibus enarrandis adsum.

2 Adversus conscientiam et praecipientem, et prohibentem, sive vera, sive erronea haec sit, agere nequaquam licet. Quid? Etiamsi vincibili rapiatur errore? Ita quidem.

3 Conscientiae invincibiliter erranti obedire sane tenemur, si aliquid ex praecepto faciendum suggesserit.

4 Secundum errantem vincibiliter conscientiam, modò haec non deponatur, agere necessum est.

Sub-

III

5 Subditus , cui Superioris praeceptum esse de re turpi , et illicita , certum , exploratumque non est , ei ut plurimum debet obtemperare.

6 Actio contra conscientiam sive rectam , sive erroneam peracta , ex se speciale crimen non est : eam ergo induit malitiam , quam ipsa dictaverit conscientia.

7 Si conscientia erronea vincibili poenitens laboraverit , proculdubio est à Confessario admonendus , etiamsi nullum inde speret secuturum profectum.

8 Contra conscientiam scrupulis vexatam agere non solum licet , sed nobis etiam inest obligatio.

9 Scrupulorum notionem , causas , remedia , prudentesque sapientum regulas , quibus ille morbus ab scrupulosorum animis pellendus procul est , nostrum erit referre.

10 Cum conscientia dubia , probabili , aut probabiliori nunquam fas est operari ; sed ea dumtaxat , quae est moraliter certa , pro actionum nostrarum regula haberi debet.

11 Probabilismum in Coelo natum , eiusque parentes fuisse rebelles , superbosque spiritus docet Caramuel : nihil igitur mirum , si ex hisce parentibus tam foeda nascatur proles.

12 Probabilismo usam fuisse Virginem Mariam , adstruit Terillus , ficulneis certe adductus coniecturis ; sed ride fabellam , refutare enim ineptum esse videretur.

13 Nec minus putidum , absurdumque est illorum commentum , qui Iansenismum probabilioris sententiae dicunt esse matrem.

IV

14 Ubi de obiectiva actionis honestate sermo procedit, minus probabilem, minusque tutam opinionem, probabiliori, et tutiori relicta, sequi nullo pacto licet.

15 Si aequa gaudeat probabilitate utraque opinio, tutiorem amplecti tenemur.

16 In Augustini, et Ang. Praeceptoris operibus nihil omnino invenitur, quod probabilistarum faveat opinioni.

17 Dum de sola obiectiva actus honestate agitur, opinionem vere probabiliorem, libertati tamen faventem licitum est sequi, minus probabili, sed tutiori relicta.

18 Etiam si optime calleat Theologus, sententiam, cui ipse utpote minus probabili repugnat, ab aliquibus tanquam probabiliorem propugnari, secundum eandem consilium dare non debet.

19 Poenitentem absolvere Confessario non licet, si minus probabilem sequatur ille opinionem, cui ita indivulsè haeret, ut eam nolit derelinquere.

PECCATI NATURA, ET SPECIES.

ECCLESIAE DOGMATA.

D 1 **R** Aria esse omnia, dempto nullo, peccata, contendunt Stoici, eosque sequuti Iovinianus, et Novatianus, à quorum errore toto coelo distamus.

2 Inter peccata, nequidem venialia referri non debent primoprimum sensualitatis motus, qui omnem rationis advertentiam praeverunt, iique, quos patimur inviti, quantum-

tumvis circa obiecta graviter illicita versentur.

3 Ius positivum Divinum possunt invincibiliter ignorare illi, quibus Evangelii lumen nondum affulsit.

4 Invincibilis iuris naturae ignoratio reddit ex ea operantem à crimine prorsus immunem.

5 Teterrimae illi hominum pesti, Calvinò, inquam, eiusque gregalibus non possumus non subirasci, qui Deum O. M. peccati causam, auctoremque dicunt, quibus nos, minimè id fieri posse, ut Deus homini peccatum inspiret, suadeatque, apertè demonstrabimus.

6 Originali culpa, ni speciale adsit privilegium, infici universum genus humanum ab Adamo virtute seminis propagatum, locupletissima Scripturae auctoritate, Conciliorum suffragiis, SS. Patrum testimoniis, Theologicisque rationibus plenè convincitur.

7 ; Putasne Catholico huic dogmati S. Ioannem Chrysostomum refragari? absit de tanto viro tam iniusta suspicio.

8 Stultè, insipienterque loquuntur, qui docent, eius conditionis esse omne scelus, ut suum auctorem, omnesque posteros eo modo inficere possit, quo prima infecit transgressio.

9 Inter vacui cerebri figmenta recenseri debet Prae-Adamitarum systema, utpote Sacrae Scripturae omnino repugnans, nulloque firmo nixum fundamento.

10 Qualibet lethali culpa inquinari animam, quotquot Catholici titulo gloriantur, firmiter confitentur.

11 Duplicis poenae, scilicet damni, et sensus reatum

in-

VI

induci quolibet personali mortali crimine, apud Catholicos ratum, fixumque est.

12 Deleta macula, remissoque quoad culpam peccato, temporalis poenae reatum saepe remanere, non est cur negemus.

13 Aeternae erunt et Doemonum, et damnatorum hominum poenae: unde mortale scelus in hacce vita non dimissum, in inferno poena plectetur aeterna.

14 Dantur equidem peccata natura sua venialia, a mortalibus distincta, quae proinde aeternam non merentur poenam.

SCHOLAE PLACITA.

1 **V**irtuti repugnare vitium etiam lippis est notum, et tonsoribus.

2 Vitia, quae ex se adversus naturalem tendunt rationem, virtutibus acquisitis directè opponuntur; infusis autem neque naturale, neque contra supernaturale vitium directè adversatur; bene tamen indirectè.

3 Et quod acquisitis, et quod infusis virtutibus opponitur vitium, in rationalem hominis insurgit naturam.

4 Rectè peccatum, M. praeunte Augustino, definimus: *Dictum, factum, vel concupitum contra legem Dei aeternam.*

5 Omnis actus vel ex obiecto bonus, qui, cur id, quod praecipitur, non fiat, causa fuerit, vel occasio, ex ipsa vitiatur omissione; secus verò, si concomitanter, ut aiunt, solummodo concurrat. Quam-

VII

6 Quamvis actio ex se bona, vel indifferens, quae culpabilis omissionis causa est, vel occasio, corrumpatur; non aliam tamen, quam omissionis, induit malitiam.

7 Quando ponitur causa, peccatum incipit omissionis, perficiturque eo tempore, quo urget adimplendi praeceptum, dummodo maneat ommissio in causa voluntaria.

8 Multifariam dividitur peccatum; nostrique muneris proprium erit, omnes eius divisiones interroganti dare.

9 Per ordinem, respectumque ad obiecta specie in esse moris distincta discriminantur peccata.

10 Commissionis, et omissionis peccata in esse moris considerata, ad eandem referuntur speciem, si circa idem obiectum, ex eodemque procedant motivo.

11 Numerica peccatorum distinctio non modò ex morali actuum voluntatis interruptione; verùm etiam ex obiectis in esse moris numericè distinctis est equidem repetenda.

12 Licèt aliqua peccata sibi esse invicem copulata non inficiemur; omnia tamen adserere connexa, nobis minimè arridet.

13 Obiectorum inaequalitas, virtutes, quibus opponuntur peccata, et circumstantiae, quibus stipantur actiones, sunt vera scaturigo, unde peccatorum desumitur inaequalitas.

14 Ex se, ceterisque paribus, minora sunt carnalia, quam spiritualia peccata.

15 Non modò voluntas, sed etiam ratio, sentiensque appetitus sunt peccatorum subiectum; cave verò, ne idem

de

VIII

de membris , externisque sensibus pronunties.

16 Peccatum nullum , vel etiam veniale in appetitu poterit inveniri , nisi illi consenserit voluntas.

17 Obscuriora , et remotiora iuris naturae praecepta ab adultis , quibus perfectus inest rationis usus , valent invincibiliter ignorari.

18 Ut inadvertentia ad actus malitiam vincibilis aestimetur , non semper actualis aut scrupulus , aut dubitatio , aut suspicio de malitia actus debet mentem pulsare.

19 Invincibilis poenae ignoratio eum ab illa non reddit immunem , qui in legem graviter impingit , modò poena illa extraordinaria non sit , vel Ecclesiastica censura.

20 Fieri minimè potest , ut practicus error , aut inconsideratio in intellectu non praecedat , dum voluntas peccatum admittit.

21 Originale peccatum non ipsa est rationalis animae substantia primi Parentis scelere corrupta , non actuale Adae peccatum , non poenae reatus , non morbida qualitas ab Adamo in posteros transfusa.

22 Igitur in primaevae iustitiae quoad primarium eius effectum privatione nobis voluntaria constitui debet peccati originalis essentia : concupiscentia autem pro materia erit habenda.

23 Si pactum demas Deum inter et Adam , in cuius voluntate omnes nostrae includerentur , originalis noxa esse nobis voluntaria non potest. Hocce pactum et docuit S. Thomas ; immo et Augustinus : immeritò ergo reprehenditur tanquam Scholasticorum figmentum.

Si

IX

24 Si Eva sola peccasset, Adamo in iustitia perseverante, originale peccatum posterius non contraxissent.

25 Peccati inquinamento humana natura foedata non fuisset, si non Adam, sed Cainus dumtaxat Dei legem esset praevaricatus.

26 Macula, quae ex actuali peccato in anima remanet, neque poenae reatus est, neque externa denominatio, neque habitus, neque dispositio in commutabile bonum inclinans.

27 Dicendum ergo lethalis peccati maculam nihil esse aliud, quàm nitoris gratiae privationem, actuale peccatum, unde ortum ducit, respicientem.

28 Ex veniali peccato sequitur quoque macula, non quae gratiae pulchritudinem tollat, sed quae eius splendorem tegat, et obnubilet.

29 Vero aliquo sensu posse unum peccatum alterius esse poenam, vetat quidem nihil.

30 Utraque poena et damni, et sensus est intrinsecus finita; illam tamen aliquo pacto dicere infinitam, non est, cur vereamur.

31 Mortale peccatum ex se, interiorique malitia aeternae poenae reatum inducit; veniale autem solummodo temporalis.

32 Quamvis veniali peccato temporalis dumtaxat poena ex sui ratione debeatur; quoad culpam tamen in hac vita non remissum, mortalique coniunctum, aeterna in inferno poena punietur.

33 Dimissa quoad culpam in hac vita venialia, et mor-

B

ta-

X

talia peccata in damnatis non fore in aeternum punienda, probabilius iudicamus.

34 Poena proprie dicta nemo punitur pro alterius peccato. ; Ast quonam sensu dici potest hunc illius poenas portare, pro illoque puniri? in agone.

35 Parvuli ex hac vita decedentes, sola infecti originali culpa, in altera poenam sensus patientur nullam.

36 Nec tristitiam ullam, ullumve ex beatificae visionis privatione sentient dolorem; illos tamen naturali beatitudine felices immeritò dixeris.

37 Ad mortale peccatum disponere veniale, ipsa nos docet experientia.

38 Quantumvis venialia multiplicentur peccata, unum mortale nequaquam efficient.

39 Mortale peccatum in ratione offensae consideratum gravitatis est simpliciter infinitae.

40 Constitutus in statu innocentiae homo nullo pacto venialiter potuit peccare, quin prius lethali inquinaretur culpa.

41 Dum ad primum instans perfecti rationis usus pertingit homo, ad Deum, eo, quo ipsum cognoscit modo, se convertere tenetur.

42 Veniale cum solo originali peccatum nunquam invenies coniunctum.

IURIS, ET AEQUI REGULAE.

ECCLESIAE DOGMATA.

1 **C**ommunitatis, illiusve, qui Communitatis gerere debet curam, proprium quidem est, leges ferre, quibus Respublica quàm optimè dirigatur.

2 Competit verae Christi Ecclesiae legitima ferendi leges potestas, quae Romano Pontifici, OEcumenicis Conciliis, Nationalibus, Provincialibus, Legatis, Episcopis, Religiosorumque Ordinum Comitibus revera inest. Nullatenus tamen iudices, aequè amplam, extensamque esse horum omnium facultatem; eò enim pertingit, quò auctoritas.

3 Turpissimè aberrant, qui à vitae probitate Legislativam pendere potestatem tuentur: hac ergo fruuntur sive saeculares, sive Ecclesiastici Principes, bonive sint, aut mali.

4 Iustorum coetum à legibus prorsus immunem censent Novatores, quorum errorem penitus detestamur.

5 Populus, qui absque iusta causa promulgatam à Principe legem non susceperit, peccato commaculatur.

6 Humanam quamlibet legem absque laesione conscientiae, si absit scandalum, violari, Waldensium est error, durum quorum os frangere nostrum erit; scimus enim, et Civiles, et Ecclesiasticas in interiori conscientiae foro obligare.

7 Qui totam legem adimplere non potest, sed aliquam

tantummodo eius partem, ad hanc adstringitur observanda.

SCHOLAE PLACITA.

1. Adcurata est haec legis definitio, quam tradit Angelicus Praeceptor: *Ordinatio rationis ad commune bonum ab eo, qui communitatis curam habet, promulgata.*
2. Igitur pressè accepta lex secundum essentialem suam notionem, dubio procul ad rationem attinet; reipsa tamen, positiva saltem, actum voluntatis includit.
3. Lex communitatem spectat, pro cuius communi bono ipsam ferri necessum est.
4. Promulgationem requiri, ut actu lex obliget, nemo est, qui in dubium revocet: ad legis verò essentialiam nequaquam pertinere; sed conditionem esse necessariò requisitam, nobis est probabilius.
5. Omnis omnino lex, nulla quidem dempta, alium non habet finem, quàm homines rectos efficere.
6. Legis actus quatuor apte recensentur, scilicet, praecipere, prohibere, permittere, et punire.
7. Praecipuum inter omnes locum sibi vendicat aeterna lex, à qua ceterae proficiscuntur. Hanc Deo denegendam non esse, obvium est cuique.
8. Aeternae legis haec est notio: *Divinae sapientiae ratio, quatenus est directiva actuum, et motionum creaturarum in ordine ad commune totius universi bonum.*
9. Existere naturalem legem omnium cordibus inscriptam, ipsorum hominum conscientia singulare est argumentum.

Le-

XIII

10 Lege ergo naturali nihil est luculentius ; ast quid ea sit , penes omnes non convenit : Porro eam nos esse arbitramur naturale lumen ab aeterna Dei lege impressum , et participatum.

11 Lex naturalis plura complectitur praecepta , quae hoc principio , *bonum faciendum , malum est fugiendum* , revera nituntur.

12 Ad naturalem legem pertinent non solum moralia principia ; sed etiam conclusiones , quae ex eis necessario deducuntur.

13 Veram , et integram iuris naturae notionem , ideamque minimè perspectam habent illi , qui Legem naturalem intrinsecus immutari , abrogarique posse contendunt.

14 Nec humana ulla potestate , imo nec divina ab iis , quae iuris naturae sunt , servandis homines propriè valent dispensari : posse tamen supernum rerum Dominum impropiè dicta uti dispensatione , libenter concedimus.

15 Licèt in lege naturali locum habere possit interpretatio ; secus verò Epiikia , si strictè ea accipiatur.

16 Humanae leges absolutè necessariae non sunt ; verùm attenta in malum pronitate , hominumque pervicacia , nec multitudo absque illis virtutem , nec Respublica pacem posset conservare.

17 Humana lex in Ecclesiasticam , et Civilem disper- titur : utramque honestam esse oportet , iustam , possibilem secundum naturam , secundum Patriae consuetudinem , loco , temporique convenientem , necessariam , utilem , manifestam , nullo privato commodo , sed pro communi civium utilitate scripta.

Ca-

XIV

18 Canones à Gratiano collecti non aliam habent auctoritatem, quàm fontium, locorumque, unde sunt derivati.

19 Ut obligandi vim lex obtineat, ea ex natura rei, secluso positivo iure, necessaria est promulgatio, qua in subditorum notitiam possit moraliter devenire.

20 Habita verò iuris positivi ratione, Imperialis lex in singulis Provinciis, ad quas dirigitur, debet promulgari.

21 In singulis etiam Provinciis, seu Dioecesibus promulgandae sunt Pontificiae leges ius novum statuentes, novamque inducentes obligationem, ut iis fideles obstringantur.

22 Ut onerosae legis revocatio valida profecto censeatur, nulla opus est promulgatione; sed sat est dumtaxat, ut Legislatoris intentio exterius sese prodatur.

23 Cum per legem fit privilegii revocatio, sufficit in Provinciae Metropoli promulgatio, ut irritum sit privilegium.

24 Si verò non per legem, sed per nuntium, literasve fit revocatio privilegii, aut indulgentiae concessae alicui personae, loco, vel rei; item delegatae iurisdictionis, alteriusve facultatis, et gratiae, non ante vim obtinet, aut effectum sortitur, quam privilegiato innotescat.

25 Neque ad civilis legis à supremo Domino latae, neque ad Ecclesiasticae validitatem populi consensum necessarium putamus: illis ergo tenetur hic obtemperare.

26 Interni actus, quibus nulla est cum exterioribus connexio, Ecclesiastica lege nec praescribi directè possunt, nec vetari.

Hu.

27 Humana lege praecipere valent , aut prohiberi interni illi actus , qui , ut externi in certa moris specie collocentur , necessario requiruntur.

28 Posse etiam humanam legem praecipere , aut prohibere internum illum actum , qui cum exteriori , ut illius accidentalibus causa , coniungitur , nobis verosimilius apparet.

29 Praeceptum opus , ut legi satisfiat , scienter , et voluntarie fieri debet ; ex virtutis autem , vel charitatis habitu profluere , nequaquam requiritur.

30 Eum legi satisfacere probabilius existimo , qui praecceptum opus eo , quo debet , exequitur modo , licet satisfacere nolit , dummodo ipsa non praescribatur obedientia.

31 Non tantum ad poenam , verum etiam ad actum , vel omissionem , pro quo infligitur poena , lex obstringit poenalis.

32 Poenalem legem latae sententiae nullam sane invenies , quae in conscientiae foro cogat ad subeundam ante iudicis sententiam poenam , cuius executio requirit actionem.

33 Possunt equidem leges poenales latae sententiae ad subeundam privativam poenam , nondum prolata à iudice sententia , obligare : eas tamen perpaucas extare reperies.

34 Pronuntiata à iudice sententia , tenetur legis transgressor activam exequi poenam , quae commodius ab ipso , quàm à iudice , eiusve ministris exercetur.

35 Et gravis materia , et in Legislatore intentio obstringendi sub gravi necessaria sunt , ut humana lex ad culpam obliget mortalem.

Dum

XVI

36 Dum humanae legis observatio maioris est momenti, quam privati vita, etiam cum huius periculo illa debet adimpleri.

37 Uno tantum actu, pluribusve eodem tempore exercitis possumus diversis legibus satisfacere.

38 Si leges ex aequo subditos, et Legislatorem respiciant, hic illis quoad vim directivam obstringitur; nullatenus verò quoad coactivam, dummodo singularis sit, et absolutus.

39 Saecularium Principum legibus, si quas pro Ecclesiasticis causis, quae fidem, Sacramenta, cet. spectant, ipsi condiderint, nullatenus Clerici obligantur.

40 Neque Civilibus legibus vectigalia, tributa, et huiusmodi onera imponentibus, Principum saltem concessione, Clerici tenentur.

41 Civilibus legibus, quae ad communem attinent gubernationem, quaeque nec sacris canonibus, nec Clericorum adversantur statui, quoad directivam vim hi subiiciuntur.

42 Quoad vim quoque directivam tantum, si pauca demas, tenentur Religiosi exempti Episcoporum legibus communem observantiam, et totius populi devotionem spectantibus.

43 Rationis usu constanter orbati, cuiusmodi sunt infantes, perpetuoque amentes humanis legibus non subduntur.

44 Pueri rationis lumine perfusi iis legibus coarctantur, quae eorum conveniunt aetati.

In.

XVII

45 Infideles Ecclesiae legibus adstricti non sunt : Haeretici verò ab illis nullo pacto eximi valent.

46 Particularibus suae patriae legibus advenae, et peregrini ut plurimum non tenentur, modo fraus interveniat nulla.

47 Locorum, ad quae accedunt, legibus constringuntur advenae, ac peregrini, si tandiu ibi commorentur, quandiu legis sat est observationi.

48 Legislatores, eius successor pari functus auctoritate, eoque superior iusta de causa legem potest abrogare.

49 Lex cessare censenda est, si adaequatus eius finis omnino undequaque deficeret.

50 Rationabilis consuetudo legem, ubi non est, valet inducere, idque tam conniventiae, quam praescriptionis via.

51 Eodem pariter modo per consuetudinem rationi respondentem humana lex, etiam irritans potest abrogari.

52 Potestate ordinaria dispensare potest in suis legibus Legislatores, eius successor, ac superior : inferior autem delegata tantummodo potestate.

53 Licet, ubi legitima causa adest nulla, validè Superior dispenset, id tamen sibi minimè fore licitum, nemo ibi inficias.

54 Dispensatio, legitima existente causa, concessa, si ea cesset, priusquam illa suum sortiatur effectum, non ideo corrumpitur; nisi ad id tempus, quo causa permanserit, fuerit praefixa.

55 Si supra principalem dispensationis causam obreptio, aut subreptio cadat, nulla erit dispensatio.

C Ubi

XVIII

56 Ubi verò supra impulsivam , minusve principalem causam obreptio , aut subreptio cadit , idque ex allegantis proveniat malitia , nulla quoque erit dispensatio ; valida autem , si ex ipsius simplicitate , et ignorantia proficiscatur.

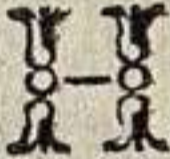
57 Reticentia illius , quod Curiae Romanae exigit stilus , vitiat quoque dispensationem.

58 De legum interpretatione , quam in authenticam , usualem , et doctrinalem partimur , in arena sermonem instituemus.

59 In humanis legibus Epiikiam habere locum , nulla est dubitandi ratio.

DEI GRATIA.

ECCLESIAE DOGMATA.

I Humanae naturae sublimatio , et exaltatio in consortium Divinae naturae haud-quaquam fuit primae conditionis integritati debita , proindeque supernaturalis dicenda est , non naturalis.

2 Primi hominis immortalitas gratiae beneficium erat , non naturalis conditio.

3 Quorundam haereticorum eo processit audacia , ut doceret , omnia peccatorum opera peccata esse , veraque crimina , quorum insolentiam merito quidem Apostolica sedes coercuit.

4 Exerant quantum possint ingeniorum suorum vires Iansenius , et Baius , nunquam tamen ostendent , omnia infidelium opera esse peccata.

Des-

XIX

5 Despicatu potius , quam seria confutatione dignus censendus est , qui sine Dei gratia à peccato lapsum hominem resurgere posse contenderit.

6 Si caecitatis velum disrumperent Pelagiani , abs dubio , et suam inscitiam viderent , et naturae operibus nec de condigno , nec de congruo posse nos supernum gratiae adiutorium mereri cognoscerent.

7 A recto veritatis tramite aberrare eos dicimus , qui lapsum hominem , actualis gratiae adiutorio minime praeventum , ad gratiam sive actualem , sive habitualem valere se praeparare edocent.

8 Habitualis gratia hominem Deo gratum faciens huius est donum , animaeque intrinsecus haeret. Opposita Lutheranorum , Calvinistarumque doctrina nunquam potuit quidquam proferri stolidius.

9 Interiori gratiae in statu naturae lapsae quandoque resistitur.

10 Initium fidei absque Divinae gratiae opitulatione haberi non potest : ergo ad illud obtinendum haec est omnino necessaria.

11 Ut iustificantem gratiam consequatur adultus homo , sui que compos , necessum quidem est , suae voluntatis actu , motuque in Deum praeparari.

12 Mortalium nemo certitudinem eam , quae omnem excludat formidinem , de iustificationis gratia poterit habere , nisi speciali instruaturs revelatione.

SCHOLAE PLACITA.

Iacobi Hyacinthi Serry Ord. Praedic. Doct. Sorbonici opusculum de gratia primi hominis, et Angelorum, ubi D. Augustinus D. Thomae, eiusque Ang. Scholae conciliatur, propugnabimus, et ab adversariorum telis vindicabimus.

1 Pelagiana haeresis, quae à Pelagio nomen accepit, SS. Pontificum decretis fuit omnino protrita, Conciliorum definitionibus damnata, Sanctorum Patrum lucubrationibus exagitata, ipsorum denique Imperatorum Constitutionibus ex orbe pulsa, penitusque eradicata. Huius haereseos Parentem, fautores, incrementum, exitum haud ingrata texemus oratione.

2 Adversus haeresim hanc, quam aeffrenis Doemonum rabies evomuit, plurimis, iisque cedro dignis operibus pugnavit pro Catholica fide Hieronymus, cuius opera recensere, meum erit.

3 M. P. Augustinus, quo decertante, Caelestianam haeresim iugulatam esse gratulabatur Hieronymus, ita in perversa Pelagianorum dogmata vires exercuit, ut eorum cavillationes detexerit, errores praefocaverit, reliquias denique prostraverit.

4 Licet Pelagianae haereseos quatuor ab aliquibus distinguantur status; à nobis tamen tres dumtaxat statuuntur.

5 Nullum interioris gratiae auxilium in primo statu agnovit Pelagius, sed liberum arbitrium ad benè vivendum,

Dei-

Deique observanda mandata sat esse autumavit : non tamen propterea legis sive naturalis singulorum hominum cordibus inscriptae , sive positivae exterioris quoad positiva mandata necessitatem negavit.

6 In secundo erroris statu praeter legem , exterioremque doctrinam , internae illuminationis gratiam confitetur : an autem , ut qui hacce perfunderetur gratia , absolutè , faciliusve ageret , eam existimarit necessariam , res est profecto obscura , ancepsque nimis.

7 Quamvis incertum sit omnino , in quo possibilitatis gratiam constituerint Pelagiani ; hos tamen eam admisisse , pro comperto habemus.

8 Invictissimis Catholicorum argumentis adstricti Pelagiani , et Ecclesiae definitionibus proscripti , operis , et voluntatis gratiam in tertio demum statu agnoverunt : ast vim eius cavillationibus , falsisque interpretandi modis , ut vafrum est eorum ingenium , penitus exhaustam reliquerunt.

9 Habitualement gratiam Pelagiani non sunt inficiati : non tamen acceperunt eo , quo debebant modo.

10 Semi-Pelagianorum nullum admisisse ad fidei initium praevenientis gratiae interioris , indifferentis , re ipsa voluntati collatae necessitatem , probabilius nobis adparet.

11 Ex illis vero ii , qui fidei initium in solo gratiae consensu collocabant , ad formatos actus cooperantem gratiam admisere , quae ut oblata , omnem voluntatis praeveniret consensum , ut collata autem sequeretur.

12 Plurima Bani adserta à Romanis Pontificibus fuerunt damnata , quorum damnationi nefas est refragari.

Sub

XXII

13 Sub quintuplici statu natura humana potest considerari, naturae scilicet purae, integrae, iustitia praeditae originali, lapsae, ac reparatae; de quibus sermonem in arena instituemus.

14 Naturales hominis vires ad morale eiusdem ordinis bonum in statu naturae lapsae nondum reparatae intrinsecus imminutae non sunt: probabilius tamen est, ex appositione impedimenti minus esse aptas, quam fuissent in natura pura.

15 Gratiae nomine, de qua hic nobis est sermo, non dona naturalia, sed supernum intelligitur beneficium divina nobis benignitate concessum intuitu meritorum Christi ad aeternam felicitatem ordinatum.

16 In gratis datam, et gratum facientem optimè dividitur gratia: haec est, quae per se primò datur, ut ille ipse, qui recipit, Deo gratus efficiatur, quomodocumque res ipsa contingat: illa verò est, quae non confertur homini ad sui profectum, sed ut opera sua ad aliorum salutem cooperetur: haecine plures patitur divisiones, quas exponere, ac enucleare, penes non est.

17 Absque speciali gratia valet lapsus homo naturales quasdam veritates cognoscere: si autem speciale non adveniat auxilium, omnes omnino nequaquam poterit moraliter saltem perscrutari.

18 Lapsus homo, supposita Evangelii praedicatione, solo instructus praevio concursu omnibus communi, supernaturales veritates ex humano motivo cognoscere poterit, amplectique.

Su-

XXIII

19 Supernas veritates ex Divinae revelationis motivo credere non potest homo, nisi interna speciali gratia ei succurratur.

20 Homo lapsus solo generali concursu, qui aliquomodo speciale auxilium dici potest, donatus, absque eo, quod aliud ei adsit gratiae adiutorium, bonum opus naturalis ordinis valet elicere.

21 Deum naturae auctorem diligere nequit homo amore affective efficaci sine reparante gratia.

22 Totam qua latè patet naturae legem adimplere non possumus, nisi sanante gratia fuerimus insigniti.

23 Sine speciali Dei gratia nequit homo gravi scelere pollutus peccata omnia mortalia diu declinare, nec omnes superare tentationes.

24 Venialia cuncta peccata diu effugere non poterit homo candida iustitiae veste decoratus, nisi speciali donetur privilegio, quod B. Virgini Mariae dumtaxat, nullique alteri concessum fuisse arbitramur.

25 Quo pacto intelligi debeat tritum hoc, verumque axioma: *Facienti quod in se est, Deus non denegat gratiam*, referre, et explicare officii nostri proprium esse censemus: unde de illo, dum vobis arriserit.

26 Indiget iustus homo, praeter habitualement gratiam, annexasque ei virtutes infusas, ad singulos pietatis actus generali Dei, ut auctoris supernaturalis motione, eaque ac aliquos sufficit, quae tamen aliquo modo specialis, et gratuita dici debet: ut autem diu in illis perseveret, specialis necessaria est gratia.

Ad

XXIV

27 Ad finalem perseverantiam sive diuturnam, sive brevem, et brevissimam speciale requiritur adiutorium. In quo autem hoc debeat constitui, audies.

28 Sanctificans gratia donum est habituale permanens in anima, quod à charitate distinguitur.

29 Gratiam sanctificantem esse aliqualem naturae Divinae participationem, negari non potest: sed ast quo sensu id intelligendum venit? pro formali, et physica illius naturae participatione.

30 Non in animae potentiis, sed in eius essentia tanquam in subiecto residet gratia.

31 Praeter efficacem, admitti oportere in hoc statu sufficientem gratiam, quae ad operandum potentem reddit hominem, fixum, ratumque est.

32 Si hanc gratiam alio sensu, quam Thomistico, sufficientem dixeris, à te longe nos dissentire conspicias.

33 Auxilium sufficiens indivisibile sanè non est, sed ea comprehendit, quae à Patre misericordiarum, Deoque totius consolationis nobis conferuntur, ut salutare opus efficere valeamus.

34 Divinae gratiae efficacia non aliunde repetenda est, quàm ab occultissima, et efficacissima Dei voluntate, quae hominum corda convertit, et transfert ab indignatione ad lenitatem.

35 Non ulla creatura, sed solus Deus esse potest gratiae efficiens causa, eaque princeps.

36 Liberi arbitri actus à Deo moti ad gratiam disponunt, non solum moraliter, et ex Divina institutione, sed etiam physicè, ex suaque natura.

IUS-

IUSTIFICATIO PECCATORIS, ET MERITUM

Iusti.

ECCLESIAE DOGMATA.

1 **I**n iustificatione impii tegi tantum peccati nequitiam, ita ut imputatione iustitiae Christi non censeatur ad poenam; nulloque pacto crimina remitti, atque deleri, perversum est haereticorum dogma, quod nefarie dictum, excogitatumque esse, ambigit Catholicorum nullus.

2 In immensam stultitiae, ac iniquitatis voraginem praecipites ruunt haeretici, dum impii iustificationem non per gratiam, et charitatem, quae in eius corde per Spiritum Sanctum diffundatur, illique inhaereat, sed per externam iustitiae Christi imputationem fieri contendunt, quod equidem adserere insanire est.

3 Egregie desipiunt, inconsiderateque loquuntur quotquot fidem, quae ad iustificationem exigitur, illam existimant esse fiduciam, qua per Christum remissa esse peccata confidimus.

4 Illa ergo fides penitus est necessaria, qua veritatibus nobis à Deo revelatis credimus propter eius auctoritatem, et veracitatem.

5 Neque unica illa recentium heterodoxorum fide, neque ea dumtaxat, quae vera est, et Christiana obtineri valet iustificationis gratia.

6 Hominem iustum nihil reapse efficere valere, quo

D

apud

XXVI

apud Deum mereatur, somniarunt humani generis monstra Lutherani, et Calvinistae, quorum deliria sacra reiicit pagina, qua non aliquid tantummodo, sed etiam vitam ipsam aeternam promereri posse, aperte demonstratur.

7 Et gratiae, et charitatis augmentum potest iustus homo sibi de condigno mereri.

8 Finalis perseverantiae donum nemo sibi potest condigne mereri.

SCHOLAE PLACITA.

1 **I**n instanti fit impii iustificatio, si pro remissione peccatorum ea accipiatur; secus verò, si dispositionum, quibus praeparatur peccator, ratio habeatur.

2 Meriti nomen fastuosissimum esse, et à Scripturis extraneum, asserit Calvinus, in quo lippis oculis sacras litteras evolvisse, palam significavit.

3 Duplex meriti genus distinguimus, quorum unum de condigno, alterum de congruo appellatur. Eorum notiones dabimus interroganti.

4 Conditiones, quas ad meritum requirunt haeretici, penitus expungimus, aliasque cum Catholicis statuimus; sex enumeramus, de quibus interrogati.

5 Iustorum opera ex gratia inhabitante, et movente facta vitam aeternam de condigno revera promerentur.

6 Absque virtuali saltem charitatis influxu nullus virtutis actus vitam aeternam de condigno potest mereri.

Ha-

XXVII

7 Habitualement primam gratiam neque de condigno, neque de congruo proprio mereri potest quisquam.

8 Nequit ullus, si Christum demas, alteri primam de condigno mereri gratiam: posse verò de congruo iustum alteri mereri, non negabo.

9 Nullus potest sibi mereri reparationem post lapsum, neque merito de condigno, neque de congruo proprio.

10 Quo equidem modo debeant temporalia bona considerari, ut sub meritum cadant, dicemus in certamine.

F I D E S.

ECCLESIAE DOGMATA.

1 Ad Scripturam Sacram, privatamque spiritum tanquam ad tutissimam regulam, cuius ope revelata à non revelatis valeant discerni, confugiunt heterodoxi, quos ego plenis faucibus mentiri, nullamque aliam praeter Ecclesiae auctoritatem inveniri posse, palam demonstrabo.

2 Supernaturalem fidem adultis omnibus fuisse quovis tempore ad salutem necessariam, inconcussa est Catholicorum omnium sententia.

3 Ecquis adeo vilis erit, abiectaeque mentis, qui asserere iure ausit, fidem sub praeceptum speciale, et secundum se minimè cadere? nullus equidem, qui sanè sapiat.

4 Actum fidei semel dumtaxat in vita elicere nec sat est, nec Trinitatis, atque Incarnationis mysteria semel credidisse.

XXVIII

5 Fuit ita ad salutem omni tempore necessaria supernaturalis fides, qua Deum credimus et gratiae auctorem, et gloriae remuneratorem, ut sine ea aeterna salus non posset obtineri.

6 Nullo unquam casu, ne ipso quidem mortis ab hominibus inferendae metu fas est, retentam corde fidem, ore, factove forinsecus negare, aut falsam exterius profiteri, ac simulare.

7 Si à publica quis interrogetur potestate, fidem ingenue confiteri tenetur: tacere ut peccaminosum per se reijcimus.

8 Supernaturali fide nequaquam exiit homo etiam caritate destitutus, modo infidelitatis scelere non inquinetur.

9 Negativa infidelitas in his, quibus non est Christus praedicatus, neutiquam est peccatum.

SCHOLAE PLACITA.

1 **F**ides, quae Theologicae virtutis dignitatem habet, hoc pacto ab Apostolo describitur: *Sperandarum substantia rerum argumentum non apparentium.*

2 Adaequatum virtutis huius materiale obiectum sunt quaecumque à Deo revelata nobis proponuntur credenda: formalis vero ratio, summa est Dei veracitas.

3 Licet Ecclesia sit organum, quo sua Deus reserat arcana; illius tamen testimonium revelatis assentiendi rationem esse, haudquaquam nobis persuadebis, qui optimè novimus, in sola Dei revelantis veracitate hanc esse statuendam.

Nec

XXIX

4 Nec per se , nec per alium , extraordinaria etiam considerata potentia, mentiri valet Deus, falsumve proferre.

5 Fieri minimè potest , ut ex fidei habitu quis falsum aliquid credat , habitu , inquam , ad falsum eliciendum assensum inclinante , ac propellente.

6 Fidei obiectum est prorsus obscurum , ac inevidens; ast haec obscuritas tantum est conditio omnino requisita.

7 Ter , tam luculenta , mira , et urgentia sunt fidei nostrae argumenta , ut eius mysteria reddant evidenter credibilia : illa referre nobis non erit iniucundum.

8 Apostolicum Symbolum ab ipsis Apostolis fuisse editum , nobis omnino certum , prorsusque fixum , quidquid in contrarium deblaterent Protestantes.

9 Ex genuinis Athanasii operibus expungitur à recentioribus Criticis Symbolum , quod eius nomine inscribitur: in hanc sententiam nos propendere fatemur ; non ita tamen , ut eam certissimam , oppositamque nec minimum probabilem definiamus. Ergo quae magis vobis arriserit, ab adversariorum telis nobis erit vindicanda.

10 Explicita Dominicae Incarnationis , ac SS. Trinitatis fide in hoc novae legis statu instructi esse debemus , ut possimus salutem adipisci.

11 Utriusque mysterii fides non solùm ad aeternam salutem , sed etiam ad iustificationem omnino requiritur.

12 Fideles omnes ratione praediti ex praecepto scire, ac credere explicitè tenentur quoad substantiam saltem , et praecipuas circumstantias Dominicam orationem , Decalogi , et Ecclesiae praecepta , Sacramenta necessario suscipienda , Apostolorum Symbolum.

Af.

13 Affirmans fidei praeceptum directè adstringit rationis compotem adultum, simul ac credenda, credendique motiva ipsi, quantum sat est, proponuntur.

14 Indirectè praecepti huius urget obligatio, quoties ad alterius observationem fidei assensus est proculdubio necessarius.

15 Fidei obiecto assentiri nequit intellectus, nisi pia à Deo donetur voluntatis motione.

16 Si verba, ritus, vestimenta, aliaque huiuscemodi superstitionem redoleant, ea usurpare minimè licet.

17 A peccato sunt prorsus immunes Christiani, vel etiam Episcopi, Tyrannorum saevitiam aufugientes, modo fidei causa, et plebis Christianae salus non periclitetur.

18 Fides cognitionem quamlibet naturalem ex se praestat certitudine.

19 Et Angeli ante confirmationem, atque lapsum, et primi Parentes ante peccatum vera supernaturali fide fuerunt exornati.

20 Si infusam, supernaturalemque fidem in doemonibus, et damnatis quaesieris, oleum profecto, operamque perdes.

21 Neque fides permanet in eis, qui in Coelesti Patria Dei visione perfruuntur: in Spiritibus in Purgatorio detentis equidem eam invenies.

22 Supernaturali fide prorsus spoliatur haereticus, qui vel uni articulo animo resistit pertinaci.

23 Cum infidelibus de fide disputationem inire, laicis omnibus Ecclesiastico iure est penitus interdictum.

In-

XXXI

24 Infideles illi , qui Catholicam nondum susceperunt fidem , ad hanc amplectendam nullatenus sunt compellendi; coerceri tamen eorum superbia potest , si quando fidem, eiusque praedicationem temerè audeant impedire.

25 Infideles verò , qui Catholicae fidei quondam nomen dederunt , adigi iure poterunt , ut , quae sunt polliciti , exsolvant.

26 Haeresis aliud non est , quam *pertinax error fidei manifestè contrarius* , in eo , qui Christi fidem in veritate professus est.

27 Haereticum illum existimo , qui de aliquo fidei articulo sufficienter ab Ecclesia proposito positivè , ac deliberatè dubitaverit.

28 Spirituales poenas neque haereticus materialis , neque interior , aut exterior tantum incurrit.

29 Internus haereticus Excommunicationem uni Pontifici reservatam incurrit , statim ac haeresim exterius distinctè , et adsertivè declaraverit.

30 Iurisdictionem retinent , valideque absolvunt vel manifestè haeretici , modò non sint nominatim denunciati, aut sponte sua ab Ecclesiae sinu segregentur.

31 Anathematis Romano Pontifici reservati vinculo inodantur illi , qui haeticorum libros haeresim continentes , aut de Religione tractantes absque Apostolicae Sedis auctoritate scienter legunt , retinentque.

32 Qui eosdem imprimunt , aut publicè , privatimve defendunt , eidem poenae subiiciuntur.

33 Apostasia hocce pacto ab Angelico Praeceptore de-

fi-

fiñitur : *recessio hominis baptizati à tota fide.* Qui ab ordine , à Religione , quam professi sunt , retrocedunt , Apostatae quoque vocantur.

34 Blasphemia potest definiri : *Cordis , vel oris locutio , qua per modum convitii dicitur aliquid divinae bonitatis derogans excellentiae.*

35 In haereticalem , et non haereticalem partitur blasphemia , de quibus in agone.

36 Ex genere suo peccatum istud est sanè gravissimum ; nec ex materiae levitate veniale aliquando evadet.

S P E S.

ECCLESIAE DOGMATA.

1 Ex fide oritur firmissima illa anchora , spes , inquam , cui , ne in tot humanae vitae fluctibus mergamur , debemus inhaerere. Hanc in viatoribus fidelibus , vel etiam peccatoribus , modó in desperationis , ac praesumptionis crimen non impingant , commorari , Catholicorum nulli dubium est.

2 Iure ergo Vaticano fulmine fuerunt illi protriti , qui à caritate spem nullatenus secerni posse existimarunt.

3 Germanae huius fidei sororis necessitatem qui negaverit , à nobis procul exulet.

4 Servilem timorem substantia sua bonum , utilem , honestumque non esse contendunt haeretici , quos , definiente oppositum Ecclesia , obmutescere necessum est.

SCHO-

SCHOLAE PLACITA.

- 1 **S**pei Theologicae notio haec est : *habitus animi divinitus infusus , per quem certa cum fiducia aeternae vitae bona divino auxilio obtinenda expectamus.*
- 2 Theologicam spem à fide , et charitate virtutem esse distinctam , nobis planè arridet.
- 3 Materiale eius obiectum est Deus possidendus ; cetera item , quae ad aeternam salutem comparandam nobis viam sternunt: formale vero est auxiliatrix omnipotentia.
- 4 In beatorum , damnatorumque spiritibus supernaturalem spem neutiquam reperies : Qui autem in Purgatorio, olimque in sinu Abrahae detinebantur , virtute hac fuere equidem instructi.
- 5 In mundanum , servilem , filialem , et initialem timor secatur , de quibus , dum per vos licuerit.
- 6 Mundanus timor est reapse malus , nullamque prodit honestatem.
- 7 Duo spei opponuntur extrema , desperatio nempe , et praesumptio : illa gravissimum crimen est ; non semper tamen haeresi coniunctum.
- 8 Praesumptionem , quae ab Ang. Praeceptore definitur , *inordinata confidentia in Divina misericordia* , grave scelus esse, dubitat nullus.
- 9 Non semper spem tollit praesumptio , nec qui praesumit , continuo haeresis lue infici , dicendus est.

SACRAMENTA IN UNIVERSUM.

ECCLESIAE DOGMATA.

I. **A**ndabatarum more, sibi que minimè constantes decer-
tare video Lutheranos, et Calvinistas, qui modo unum,
quandoque duo, interdum plura censent esse Sacramenta,
quae numero claudi septenario, Ecclesia edocente Catholi-
ca, constanter profiteamur.

2. Firmissimè tenendum est, non solam fidem, sed ipsa
etiam novae legis Sacramenta ad consequendam salutem es-
se necessaria; nullatenus tamen existimes, aut eodem mo-
do, aut omnibus singulos egere.

3. Novae legis Sacramenta non ita sunt inter se paria,
ut nulla ratione aliud non sit alio dignius.

4. Audaciae, errorisque plenissimum est adserere omnia
Legis gratiae Sacramenta à Christo Domino instituta non
fuisse.

5. Novae legis Sacramenta, et rebus tanquam materia,
et verbis tanquam forma constare, ita certum, notumque
omnibus, ut vel caeco esset clarum.

6. Concionem velut Sacramentorum essentiae partem in
eorum collatione adhibendam fore, qua de Divinis promissis,
aliisque huiusmodi audientes instruantur, perversa est
haereticorum doctrina, quorum portenta aspernari, refutas-
se est.

7. Verba, quae Sacramentorum formam constituunt, con-
secratoria revera sunt, minimè vero promissoria, aut con-
cionatoria. Non

8 Non est Sacramentorum omnium, tam veteris, quam novae legis eadem vis, et efficientia.

9 Inania sunt haereticorum subterfugia, quibus, novae legis Sacramenta ex opere operato gratiam haud producere, tentant suadere.

10 Nervos omnes intenderunt Novatores, ut characterem, quasi commentum ab Scholasticis inventum penitus exploderent; ceterum et illum extare, et per quaedam imprimi Sacramenta, una est Catholicorum vox.

11 Sacrum Baptisma, Confirmatio, et Ordo, non reliqua Sacramenta, conferunt characterem.

12 Sacramentalis character revera animae inhaeret, nullo pacto deleri, vel per apostasiam valet amitti.

13 Non sunt singuli prorsus homines, imo nec Christiani omnes quorumlibet Sacramentorum ministri.

14 Valet Sacramentum ab improbo, scelestissimoque ministro collatum, modò nihil eorum desit, quae ad illius constitutionem sunt necessaria, videlicet, materia, forma, et intentio.

15 Ut ratum sit Sacramentum, ministri intentio est certè necessaria, qua non irrisoriè, et mimicè operetur, sed in animo equidem proponat facere, quod facit Ecclesia.

SCHOLAE PLACITA.

Sacramenti nomen haereticorum quidam procul eliminare nituntur, quo facilius simpliciorum animos decipiant: videsis hinc, quàm meritò hocce vocabulum in Ecclesia usurpetur.

XXXVI

2 Licet eo nomine plura constet significari, nos tamen pro signo rei sacrae homines sanctificantis accipimus.

3 Est itaque Sacramentum, signum ad placitum, practicum, sacrum, permanens, ac stabile.

4 Sensibilibus rebus perficiuntur tam antiquae, quam novae legis Sacramenta; quod equidem ipsius Sacramenti, prout est homini proprium, ratio postulat.

5 Lotio pedum, quae in aliquibus Ecclesiis, dum conferretur Baptismus, olim viguit, neque Sacramentum est, neque ad Baptismi pertinet essentiam.

6 Congruè, prudenterque in novae legis Sacramentis verba rebus adiunguntur.

7 Sacramentorum materia, et forma sunt eorumdem internae, essentialesque partes.

8 In Sacramentis novae legis res, et verba à Christo Domino fuerunt definita, idque summopere oportuit.

9 Si in materia, aut forma Sacramentorum substantialis contingat mutatio, irritum erit Sacramentum; secus verò, si elementi, verborumque substantiam minimè immutes.

10 Nefario sacrilegii crimine maculatur, qui sive ex negligentia gravi, sive ex vincibili ignorantia, vel ex contemptu ita Sacramenti formam immutat, ut nullum id remaneat.

11 Graviter quoque delinquit, qui vel in Sacramentorum forma, vel materia, aut caerimoniis Ecclesiae suae ritum, modumque non observaverit.

12 Ubi certa adest Sacramentorum aut materia, aut forma, incerta, dubiaque uti nefas est.

13 Antiquis temporibus, et usque ad VIII. Saeculum conditionalis forma fuit penitus inaudita.

Hanc

XXXVII

14 Hanc rectè adhibebit minister , cum præmisso diligenti examine , an validum fuerit collatum Sacramentum , rationabili tangitur dubio.

15 In statu iustitiae originalis nullum extitit Sacramentum , nec , si diutius felix hic status permansisset , ulla fuissent instituta.

16 Et in lege naturae , et in scripta extitere Sacramenta , quae non solum originale , sed etiam actualia delerent peccata.

17 Post Christum debuerunt esse Sacramenta ab antiquis distincta.

18 Evangelicae legis Sacramenta non moraliter tantum , verum etiam physicè gratiam producunt.

19 Sacramenta mortuorum primam per se gratiam producunt ; vivorum verò secundam : fieri tamen potest , ut illa secundam , haec primam conferant.

20 Si dispositionis subiecti ratio non habeatur , Sacramenta specie distincta inaequalem ex se conferunt gratiam ; quae solo numero discriminantur , aequalem.

21 Attenta recipientium praeparatione , idem specie Sacramentum aequalem aequaliter dispositis ; inaequalem iis , qui non eadem gaudent dispositione , conferet gratiam.

22 Supra gratiam virtutum , et donorum quidquam addit ea , quae dicitur Sacramentalis.

23 Veteris legis Sacramenta ex opere operato activè gratiam minimè conferebant.

24 Circumcisionem ex opere operato passivè gratiam olim produxisse nobis est probabilius.

Om-

XXXVIII

25 Omnia novae legis Sacramenta à Jesu Christo fuisse immediatè instituta ex sacris litteris haud difficulter eruitur.

26 Solus homo viator ordinarius est Sacramentorum minister: haec tamen à sanctis Angelis, et beatis in coelo regnantibus confici nihil vetat, si extraordinaria utantur potestate.

27 Novo scelere se contaminat solemnitatis minister, qui gravis sibi culpae conscius, Sacramenta conficit, vel admini-
nistrat.

28 Sacerdotes, nedum laici mortali inquinati peccato, lethaliter saltem non peccant, si urgente necessitate conferant Baptismum: de aliis Sacramentis idem proferre non licet.

29 Minister gravi irretitus crimine, quod sibi constiterit, ut ab irreverentia, et indignae tractationis peccato eximatur, confessionem Sacramentis conficiendis, aut distribuendis (Eucharistiam excipe) praemittere non tenetur; non tamen sufficit attritio, sed contritio saltem prudenter existimata requiritur.

30 Urgente mortis articulo, quaedam saltem Sacramenta à flagitioso ministro non tolerato petere, atque recipere licet, si deest toleratus.

31 Dammodo probus non adsit minister, qui Sacramenta possit, velitque conferre, licitè possumus extra mortis periculum, si iusta sit ratio, à scelesto tolerato ea petere, atque recipere.

32 Permulti fuerunt haeretici, qui Baptismum repetere consueverunt.

33 Agrippinus Carthaginensis Episcopus inter Catholicos fuit primus, qui ab haereticis baptizatos iterum rebaptizandos dogmatizavit.

Cy-

34 Cyprianus, sibi que consentientes arbitrati non sunt controversiam de haereticorum baptismo ad fidem, sed ad disciplinam tantum pertinere.

35 Quamvis Stephanus Papa excommunicationis minis Cyprianum, Firmilianum, eorumque socios terruisset; in eos tamen anathema nunquam intorsit.

36 Cyprianum, ac Firmilianum hunc deposuisse errorem, certum omnino non est.

37 Licet plurima sint, quibus Cypriani, aliorumque Rebaptizantium error posset excusari; hi tamen ab omni prorsus culpa immunes non sunt.

38 Omnium promiscue haereticorum Baptisma non adprobavit Stephanus edito à se contra Rebaptizantes decreto.

39 Plenarium Concilium, in quo finitam fuisse de haereticorum baptismo controversiam, ait M. Augustinus, primum fuit OEcumenicum Nicaenum.

40 Si in ministro sit sola intentio faciendi ritum externum, geratque ille in animo suo latentem deliberationem non faciendi rem sacram, ut fieri solet in Christi Ecclesia, etiamsi materiam adhibeat, et formam proferat, nec contraria deliberatio aliqua externa irrisione se prodat, nullum erit, et irritum Sacramentum.

41 Ut integrum, perfectumque sit Sacramentum, habitualis intentio nequaquam sat est, actualis necessaria non est, sufficitque virtualis.

42 Nullus alius, praeter viatorem hominem, est, ordinariè loquendo, Sacramentorum subiectum.

43 Ad Sacramenti integritatem in suscipiente rationis

com-

compote requiritur intentio interna illud suscipiendi : unde qui merè passivè se habet , multoque magis qui reluctatur, Sacramentum non percipit. Eodem modo de Eucharistia loqui fas nobis non est.

44 Occulto peccatori clanculum poscenti , et publico, sive palam , sive latenter petenti , secluso mortis periculo, deneganda sunt Sacramenta , si poenitentiam , et quandoque matrimonium excipias.

45 Si verò occultus peccator Sacramentum publicè petat , id ei conferendum est , ubi sine scandalo , famaeque iactura non potest denegari.

46 Ecclesia à Christo Domino instituendi ceremonias facultatem accepit , qua quidem minimè abusa est.

47 Sacramentorum ceremoniae non ob solam cultus divini decentiam, neque unicè ob ministrorum commodum sunt institutae ; sed mysticam quoque continent significationem.

48 Ministri , etiam scandalo , aut contemptu secluso, ceremonias sive ab universa , sive à sua particulari Ecclesia praescriptas sub peccato servare tenentur.

49 Ex opere operantis tantum per Sacramentalia remittuntur venialia peccata.

V. D. D. Ioannes Pont et Tormo, Vt. Balaguer,

V. G. Cens.Reg.

V. D. D. Salvator Puche.

Stud. Reg. et Rect.

Imprimatur,

Salvador.

